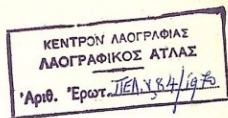

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Ἐν Παρασκευῇ τῇ 13^η 10-70

Πρὸς

Τὸ Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς

Λαογραφίας

Ἀναγνωστοπούλου 14

Ἀθῆναι (136)

Εἰς τὴν κοινότητα Παρασκευῆς, σήμερον, ἡ κυρι-
 ωτέρα ἀσχολία τῶν κατοίκων εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς στα-
 φίδος. Σιτηρὰ, ἐλάχιστα καλλιεργοῦνται, μόνον διὰ τὴν διατροφή
 ἐκάστης οἰκογενείας. Ἡ καλλιέργεια τῶν γίνεται μέ σύγχρονα
 μέσα, μηχανές κ.τ.λ. Ὅλα δὲ τὰ ἀργαλεῖα ποῦ ἐχρησιμοποιοῦ-
 οῦντο παλαιά, ἔχουν ἐξαφανισθῇ.
 Ἀπὸ τοῦτο, δὲν ἔτο δυνατόν νά φωτογραφηθοῦν, πολὺ περισ-
 σότερον δέ, νά σχεδιαστοῦν, λόγω τελείας ἀγνοίας τῆς μορ-
 φῆς των.

Ὅσα ἔτο δυνατόν νά ἐξευρεθοῦν, ἐφωτογραφήθησαν.

Μετά τιμῆς

ἡ Διεύτρια τοῦ Σχολείου

ΙΩΑΝΝΑ

ΠΑΜΑΝΤΑΝΗ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
2/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

*Αριθ. Πρωτ. 170
*Αριθ. Διακτ. _____

*Αξιότιμοι
αδ. κ. Γεωργίου
Πρόεδ. Δ. Σχολείων*

Τόν κ. 'Επιθεωρητήν Δημοτικών
Σχολείων Αιγιαλείας.
Είς Αἴγιον.

Εν Παρασκευῇ τῇ 14-10-70

ΕΠΙΘΕΤΗΣΙΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

*Αριθ. Πρωτ. 2757
*Παρακτ. τῇ 16-10-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Λαμβάνω τήν τιμήν νά
υποβάλω Ὑμῖν συνημένως, ἐρωτηματολό-
γιον τοῦ Κέντρου Ἐρέυνης τῆς Ἑλ-
ληνικῆς Λαογραφίας τῆς Ἀκαδημίας
Ἀθηνῶν, δεόντως συμπληρωμένον καί
νά ἀναφέρω διά τήν καθυστέρησιν τῆς
ἀποστολῆς του, τά ἑξῆς:
Ἀπαντᾷ τά στοιχεῖα καί αἱ φωτογρα-
φίαι, εἶχον συγκεντρωθῇ ἐντός τοῦ
προκαθορισθέντος διμήνου. Ἐκ παραδρο-
μῆς ὅμως δέν ἀπεστάλησαν καί ἐπειδὴ,
μετά τήν παρέλευσιν τοῦ ὥς ἄνω χρο-
νικοῦ διαστήματος δέν μᾶλλον ἐγένετο
οὐδεμία ὑπευθύνισις, ἐθεώρησα μή ἀνα-
γκαῖα τήν ἀποστολῇν των.

Εὐπειθεστάτη
ἡ Δ/ντρια τοῦ Σχολείου

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΜΑΝΤΑΝΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Παρασιωνική...*
(παλαιότερον ὄνομα: .....), Ἐπαρχίας... *Αἰγιαζέας*
Νομοῦ... *Αἰγιαίας*
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... *Ψωάνης*
Ραφαηλίου... ἐπάγγελμα... *Διδασκαλίας*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... *Σερραίωνες 16*... *Αἰγίου*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *—*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... *Σιδέρης*... *Αἰγίου*
... *Κοῦ*... *Παναγιώτου*
ἡλικία... *80 ἔτων*... γραμματικαὶ γνώσεις... *Διμοτικῇ*
... *Σχολεῖον*... τόπος καταγωγῆς... *Παρασιωνική*
... *Αἰγίου*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; ... *Εἰς ἰδίαν ἡμετέραν... προκρί...*
ἴδιον καὶ διὰ σποράν καὶ διὰ βοσκὴν
- Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; ... *ἐκτὸς ἡμετέρας*
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
... *Ἀνῆκον... εἰς εἰς ἰδίαν... χωρικοὺς*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; ... *ὅχι... ἀνεμόνη... ἔφη... ὅχι... πατὴρ*
ἀποφασίζῃ... ἵδιαν... ἰδίαν... ἰδίαν... ἰδίαν... ἰδίαν

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Προσχωρεῖτε. ἀδελφοί μου. εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .....

Ναι.

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Δὲν ἐπὶ τῶν γαιοκτημόνων... εἰς... εἰς τὰ μοναστήρια.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ....

Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τουγατὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐργησιμοποιεῖσθαι. ἐργάται. ὅταν ἐπὶ τῇ ἀνάγκῃ. ἐργαζώμενοι... οἱ καὶ οἱ ἄλλοι... ἀνέμειναν...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

Ναι. Χ.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

Δὲν ἀνεύρεσαν... ἀλλ'...

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

Ναι. Χ.

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μηδ. φρεσίν... αἰάρεν... ἀγροπροβάτων...
 ... ἐλ... ἐλ... ἀγροπροβάτων... Τ. 4... ἀγροπροβάτων...
 αἰνέμενε... ἐλ... ἐλ... ἀγροπροβάτων... ἐλ... ἐλ...
 φρεσίν... ἀγροπροβάτων... ἀγροπροβάτων...

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1920...

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Τ. 6... ἀγροπροβάτων... ἀγροπροβάτων...

Τ. 6... 1927... ἀγροπροβάτων... ἀγροπροβάτων... 1960...

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; ... ἀγροπροβάτων... ἀγροπροβάτων...

σημὰ... ἀγροπροβάτων... ἀγροπροβάτων... ἀγροπροβάτων... ἀγροπροβάτων...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοὺς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. ἀγροπροβάτων... 4. ἀγροπροβάτων... 7... 10. ἀγροπροβάτων...

2... 5... 8... ἀγροπροβάτων...

3. ἀγροπροβάτων... 6. ἀγροπροβάτων... 9. ἀγροπροβάτων...

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1920...

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 1920...

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

..... *Τὸ ὕνι... ἦσαν μίαν... μορφῆς* .....

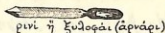
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *Διχομορεῖ* .....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *Ἀπὸ αἰκῆς*

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) .....

*Ἰκετορῆς. Δύο εἰδῶν. σκεπάρνι. Π.χ. ὀφθαλμο-
ἀρίδι, ἀρνάρι - ξυλοφάι.*

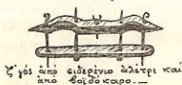

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *βοῆς, ἵππος, ἡμίονος, ὄνος, ἀσπίς, κτλ.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *δύο βοῆς... ἢ δύο...*

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ναι. βόει. ἢ ἡμίον. ἢ καὶ ἀσπίς κτλ. ζυγός. ἢ ἄλλο. ἢ ἄλλο. ἢ ἄλλο.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

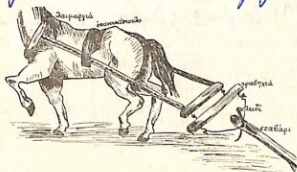
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου

Πῶς γίνεται ἡ ζευγίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκκένωσης τοῦ ζώου. ὁ ζῶος ἐκκένωνται ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἐκκένωσης. ὁ ζῶος ἐκκένωνται ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἐκκένωσης. ὁ ζῶος ἐκκένωνται ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἐκκένωσης.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

...*...σκηπὸν διὰ ἐκὲν ζεύξιον τοῦ ἄροτρον... ἀποκρίσεις*
...ὁ νό. ἐκὲν ζευγμορμῶν (ἐκὲν ὑποκρίσεως) τοῦ ζεύξι
...ἐκὲν παραθέσεως τῶν βοδ. ἐκὲν ὁ. ζεύξι, ἐκὲν ἀρμύρας, ἐκὲν ὑποκρίσεως.

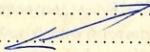
*μετὰ ἔργον
 ἢ βοδ. 13*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

Ὀργωνε μετὰ ὁ. ἀρότρας.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

...μετὰ σχοινί... δόκμον. ἢ ἐκ... ἐκὲν ὑποκρίσεως...
...μετὰ βοδ. 13...

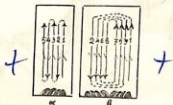

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργανο. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ανδρική ομορφιά οφείλει να διακρίνεται
από το γυναικείο. Μετά το γυναικείο ομορφιά να κινείται...

ἡ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) :

Με το παρόν Δεχό (B.)

Σημειώσατε με το σημείον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωμάτων σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργανο τοῦ ἀγροῦ εἶναι (ἢ γίνεται ἀκόμη)
εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σποριεῖς, ντάμις, σιασιεῖς, μεσδράδες
κ.λ.π.) ; .....

[illegible]

per. ad. / r. m.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά); με ἀὐλακιάν; *Ms.*.....

diagram.

- 6) Πού υπάρχει η συνήθεια να γίνεται η σπορά του σίτου και άλλων δημητριακών μόνον με σκαπάνη, δηλ. να μη χρησιμοποιηται άροτρον ; ... Μάκε... σέ/ ... Ζυγέ... που... δέν...

...ή το δικαίωμα να μην δώσω τίποτα...

Τοιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη οργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

...Hilf mir... zu... für... zu...

... von Baden.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

..... *Διὰ σποράς καὶ ἐκείνη καὶ ἐκείνη*.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἐξέλιξις δύο ὀργωμάτων*...

Ἐν τῇ ἀροτρίας καὶ ἐν τῇ σπορᾷ καὶ ἐν τῇ ἐκείνῃ καὶ ἐν τῇ ἐκείνῃ.....

σπορᾷ... τὸ ἀροτρεῖν... ἐκείνη... ἐκείνη καὶ ἐκείνη.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τοῦ... ἀροτρεῖν... ἐκείνη... ἐκείνη καὶ ἐκείνη.....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

..... *Μῆνος... ἐν... χρόνος*.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, μυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *Δύο... ἐν... ἀροτρεῖν... ἐκείνη... ἐκείνη*.....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

..... *Τὸ δισάκι καὶ ἐκείνη καὶ ἐκείνη*.....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

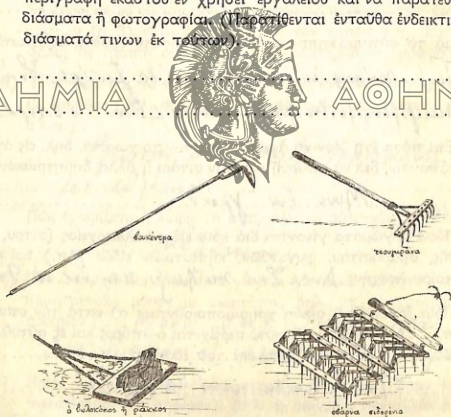
... *ἔκιν. αὐτὴν. ἐντὶ. βουκέντρου. ἐκτὸς. σιδηρῶνιο*
ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς.
... ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .. *ἔκιν. αὐτὴν. ἐντὶ. βουκέντρου. ἐκτὸς. σιδηρῶνιο*
... ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς. ἐκτὸς.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

...Τὸν βαπτίσαν... οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ
τοῦ ἡ... ἵνα καὶ τὸ ἕλθοντα ἐκταγῇ,

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου

ΕΙΘΟΥΣ... Ἐμμεν ἐρχομεν καὶ ἰδομεν
 ὁ... φθισομεθα... καὶ ἔσθωμεν... μετ' οὐρανῶν.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

Τα ἴδια ἔγραψα. Σαν ἕρπης. ἔτσι σκέφτομαι
 περὶ τοῦ φε' στανδανού. περὶ τοῦ φε' οὐτάρι...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρᾶσιες (βραγίαις)
καὶ ἄλλως. . . *Κάθουν. Σο. Μοῦν. ἐπ. πολεμῶν αἰα.*

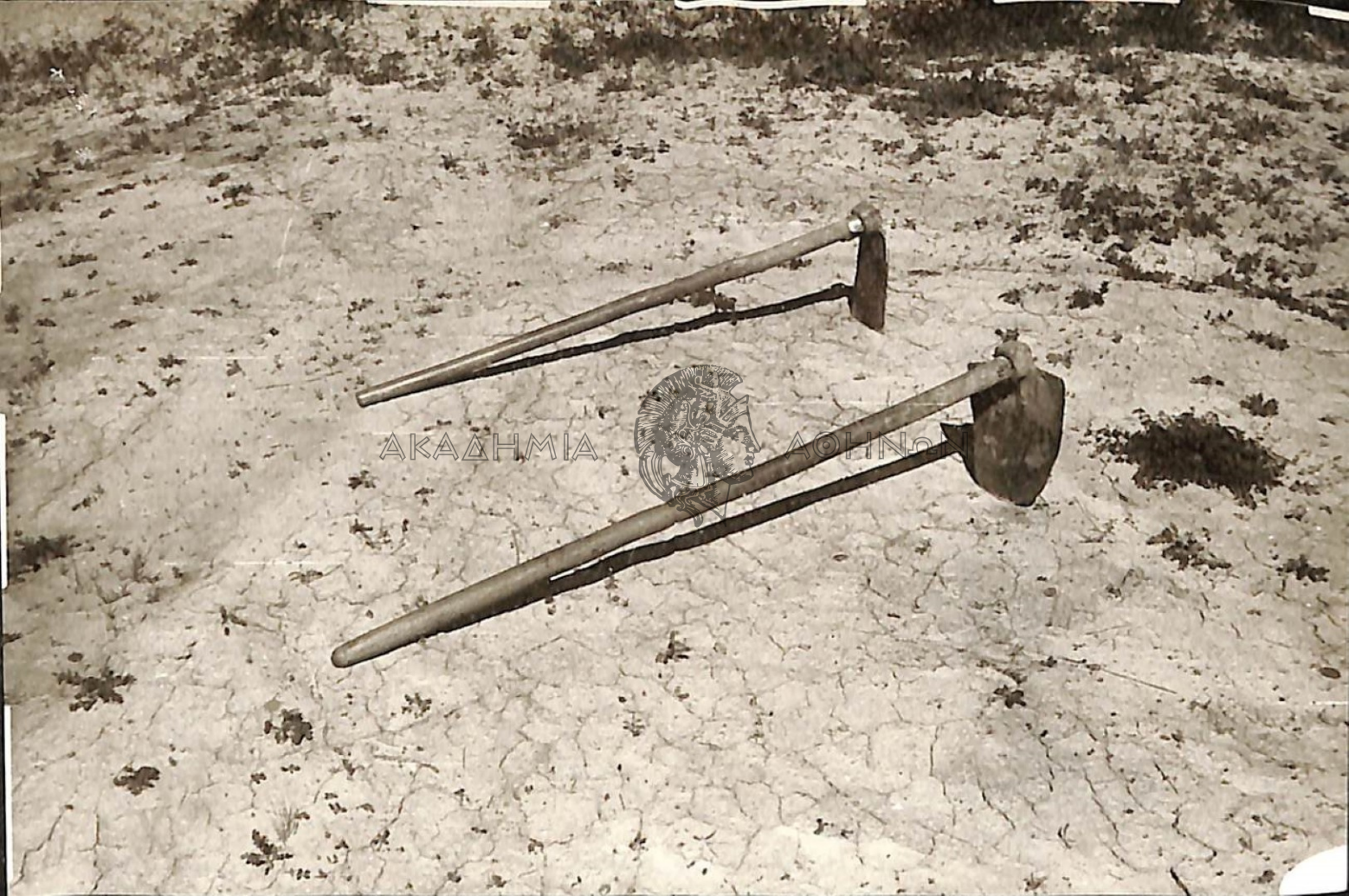
En' g'verdent... as' ad'g'son'y or' job'f... En'v. Exp'd'and'o
grd' p'p't'n no'ov'mber.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

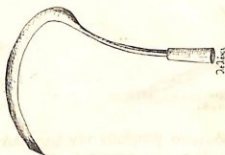
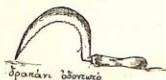

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

2. Θερίζουν με το δοντωτό δρεπάνι

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

Στὴν Στήλην Σίστοια 2770

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

τα χόρτα κοτ' ἀρχῆς τοῦ θερίζου μετ' ἐν δρεπάνι θερίζουν ἀχρησιμοποίητον ἐν αὐτοῖς.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ἦσαν δοντωτοὶ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

*ἡ χειρολαβὴ ἐστὶν ἡ δρεπάνι
ὁ σκελετὸς ἐστὶν ἀχρησιμοποίητο δρεπάνι*

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Τὰ δρεπάνια ἐσκεύαζον οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι... οἱ ἐργάται... οἱ ἐμπόροι... οἱ ἐκκλησιαστικοί...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσews καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ἡ ἐκρίζωσις τῶν δημητριακῶν καὶ τῶν τροφῶν τῶν ζώων ἐγένετο ἐν τῇ ἀρχῇ... ὁ θερισμὸς ἐγένετο ἐν τῇ ἀρχῇ...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Περὶ τῆς ἐκρίζωσιν τῶν δημητριακῶν...*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν ἐλέγοντο...*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα... οἱ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Οἱ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα... οἱ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. *Παράγ. δριμυιὰ μαζὰ*
δριμυιὰ δριμυιὰ

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

Παράγ. δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ
δριμυιὰ δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ
δριμυιὰ

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

Παράγ. δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ
δριμυιὰ δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ
(μερομίσθια) δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ
δριμυιὰ

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Παράγ. δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ
δριμυιὰ δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ
δριμυιὰ δριμυιὰ μαζὰ δριμυιὰ μαζὰ

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ἐδίδετο δὲ ἀρχίσαι πρὸς τὴν ἑβδόμην τοῦ μηνὸς Ἰουλίου.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ἐτραγουδοῦσαν τραγούδια ἐξ ἑξῆς.....
Τὴν κορυφαίαν..... καὶ.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Δὲν ὑπάρχει ἔθιμος ἔθιμος.....
Τὸ χωράφι δὲ ἀφαιρῶν ἀφ' οὗτοῦ.....
ἀποτρίψου..... ἐορτὴν..... ἀποτρίψου.....
ἐορτὴν..... ἐξ ἐξῆς..... ἀποτρίψου.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ δέσιμα τῶν δεματιῶν ἐγένετο πρὸς.....
τὸ βράδυ..... τὴν..... ἡμέραν..... τῆς..... ἐξ ἐξῆς.....
ἡμέρας..... ἀποτρίψου..... ἀποτρίψου..... ἀποτρίψου.....
ἀποτρίψου..... ἀποτρίψου..... ἀποτρίψου.....

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *ἡ καλλιέργεια
ἐκείνη... αὐτὴν αὐτὴν... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... ἐκείνη... ἡ δὲ σπορά...
σχεδιασμένη... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

*ἡ ἐξαγωγή... ἐκείνη... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...
ἐκείνη... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐαυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *ἡ δὲ σπορά... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...*

*ἡ δὲ σπορά... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...
ἡ δὲ σπορά... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...
ἡ δὲ σπορά... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.) καὶ ἀρχῆς... *ἡ δὲ σπορά... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

*ἡ δὲ σπορά... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...
ἡ δὲ σπορά... μέγιστον... ἡ δὲ σπορά... μέγιστον...*

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *Σημά, μακρύ, δυνατό,...*
διεγερτικό...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμὸν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μετὰ τὴν ἐξόχην... εἰς τὸ ἀλώνι...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ....

*Ὁ χώρος διαιρέσθαι εἰς θεμωνιάς, εἰς τὴν ἀκτὴν
 ἰδιαίτερον ἐρῶντα ἐκποδότησεως...*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ....

*Ὑπῆρχον... ἀλώνια... ἀνέκωθεν... καὶ
 ἀπὸ ἐγένετο... ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ
 ἀπὸ τοῦ ἄχου...*

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ....

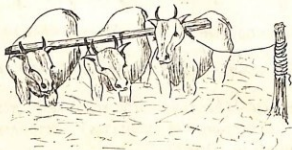
*Τὸ ἀλώνι... ἦσαν συνήθως
 ἐξω... ἀπὸ τοῦ χωρίου...*

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Ταπαδιόσονται... ζῶα... ἐξ αὐτῶν... ἓνα... μὲν... ἄλλοι...
 μοσχευαὶ... ζῶα... ζῶα... (ἐκ τῶν...), ἄλλα...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στῆλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ἀ. κ. β. π. ἓνα... ἐξ αὐτῶν... ἓνα... μὲν... ἄλλοι...
 ζῶα... ζῶα... ζῶα... (ἐκ τῶν...), ἄλλα...
 ζῶα... ζῶα... ζῶα... (ἐκ τῶν...), ἄλλα...
 ζῶα... ζῶα... ζῶα... (ἐκ τῶν...), ἄλλα...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

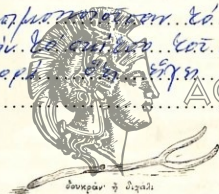
... Ἀρχίζον... ἐξ. πρωί... σκί... 8.
... Γεωργοὶ... 6.30... ἔρχονται... ἐξ. ἔσπερον...
... ἔχ. 1.00...
.....
.....
.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

... Ἐργαλεῖα... ἐξ. δι. 1.00...
... ἔχ. 1.00... ἐξ. 1.00...
... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...
... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...
... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...
... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...
... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...
... ἐξ. 1.00... ἐξ. 1.00...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

Τοποθετοῦσθε... ἐπὶ... σπινθίδα... ἢ... ἐπὶ...
 ὑψοῦμαι... ἢ... ἐπὶ... ἀνέμιση... ἢ... ἐπὶ... ἀνέμιση...

- 2) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Κοίται... ἐπὶ... ἀνέμιση... ἢ... ἐπὶ... ἀνέμιση... ἢ... ἐπὶ... ἀνέμιση...

- 3) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Κατὰ... ἐπὶ... 1945... ἀνέ...*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Ἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Ἐξέλεον... ἢ... ἀνέμιση...*

Τό... ἀνέμιση... ἐπὶ... ἀνέμιση... ἢ... ἐπὶ... ἀνέμιση...
 δι. ἀνέμιση... ἢ... ἀνέμιση... ἢ... ἀνέμιση...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμιση) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο . . . . .

ἔκρινεν... ἐλάσπερ... ἔκρινεν... ἔκρινεν...
 ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ...
 ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ...
 ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ...
 ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ... ἐλάσπερ...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Με εσύ διαμνησκέ... και... μιλώ... με...
 ελ. μαρτυροί... με... με εσύ ελ. μαρτυροί...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίξει)· ἀνδρας, γυναικα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Μιχνοποιαν... οι... Ζηδρες:

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἄλῳνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ήδη ποτα... α. ε. α. γ. ν. ... Για να
 ειναι σωστή... α. ν. ... α. ε. α. ... ο ... ποταμός.
 ε. α. ... α. ε. α. ... π. ε. ... ε. α. ... α. ε. α. ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

..... *ὄσιν ἐξένθη δυνέσσο ἀνέμισμα.*

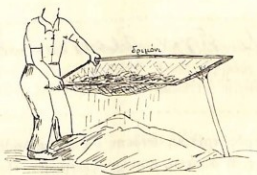
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

... *Μὲν γὰρ δίσκου... (βαίρω θρον.)... εἰς ἀνέμιν.*
ἡρυναν. εἰς ἄχυρα... ἴσσο.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

..... Κόσκινον διὰ ἔργου μαρσίαν .....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

..... Ἐκταμείζαν. ἔον
..... κορυφῇ. καὶ ἔον. Ἐκταμείζαν. ἔον
..... καὶ ἔον. Ἐκταμείζαν. ἔον
..... Ἐκταμείζαν. ἔον
..... καὶ ἔον. Ἐκταμείζαν. ἔον
..... καὶ ἔον. Ἐκταμείζαν. ἔον

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

..... διὰ ἔργου μαρσίαν ἔον. ....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)... *Ed. 1890*....

[illegible]

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο.

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο.

δ) τὸ ἀλωναίτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

Ὁ γὰρ ἐὰν ἴδῃς τοὺς ἠμάρτανες
ἐδιδόκοντες αἰετὶς. —

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .....

Απελευθερώστε στο σπίτι σας τους
παιδιά. Ζήστε.

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

[illegible]

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν· παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος ; . . .

... And now the purple round-

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

AKAΔHMA

ΑΘΗΝΑΙ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβοι.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ